

Suriye

Batısında Akdeniz'in yer aldığı Suriye'nin kuzeyinde Türkiye, doğusunda Irak, güneyinde Ürdün, güneybatısında Lübnan ve İsrail bulunuyor. Yaklaşık 17 milyon nüfuslu ülkenin başkenti Şam. Burada da 4 milyon civarında kişi yaşıyor. 184.004 km² yüzölçümüne sahip olan ülke, başkanlık sistemine dayalı tek partili cumhuriyetle yönetiliyor. Ülkenin resmi dili Arapça fakat İngilizce ve Fransızca konuşulan diğer diller arasında.

Akdeniz iklim kuşağında yer alan Suriye'de, yazlar sıcak, kışlar ise ılık ve yağışlı geçiyor. Ülkenin doğusunda az yağış alan karasal iklim ve bozkırlar görülüyor. Çüneyde ise seyrek kurakçıl ot ve çalıların yer aldığı çöllere geçiliyor. Yaz aylarında özellikle çöl bölgelerinde sıcaklık 45°C'ye kadar çıkıyor. Bu yüzden burayı gezmek için en ideal aylar Mart-Nisan ya da Eylül, Ekim veya Kasım. Suriye halkının büyük çoğunluğu Sünni ya da Şii Müslüman. Özellikle büyük şehirlerde kalabalık Hristiyan cemaatleri de yaşıyor.

Ülke nüfusunun çoğunluğunu Araplar (%75) oluşturuyor. Bununla beraber çok sayıda farklı inanca sahip etnik grup yaşıyor. Toplumlar arasında önemli sosyal sınıf farkları var. Ülkenin en büyük yerleşmesi başkent Şam. Burası bir vaha şehri. Onun dışında Halep, Hama, Humus, Banyas, Tartus ve Lazkiye ülkenin diğer önemli şehirleri.

Suriye Halep ipekleri, telkari işçiliği ve Şam iş denilen sedef kakmacılığı ile haklı bir şöhrete sahip. Halep'in fıstıkları ve

bununla yapılan tatlı çeşitleri ve Şam'ın kayısı ve bununla yapılan tatlı çeşitleri ülkeye gelen herkesin rağbet ettiği ürünler.

Başkent Şam, yalnız Suriye'nin değil Arap dünyasının en eski ve kalabalık şehirlerinden biri. Nüfusu 4 milyonu aşan Şam'da görülmesi gereken tarihi eserlerin arasında Emeviye Camii ve Selahaddin-i Eyyubi'nin türbesi ilk sırayı alıyor. Kanuni Sultan Süleyman'ın Mimar Sinan'a yaptırdığı Süleymaniye Külliyesi, Hamidiye Kapalı Çarşısı ve Hicaz demiryolu istasyonu kentteki belli başlı Osmanlı eserleri. Şam Valisi Essad El Azizim Paşa'nın müze haline getirilen 17 odalı taş konağı ile Suriye Milli Müzesi şehrin mutlaka görülmesi gereken önemli mekanlarından. Emeviye Camii, kentin en eski, en büyük ve görkemli camisi. 705 yılında Emevi Halifesi Velid bin Abdülmelik tarafından camiye çevrilmiş. Müslümanlar tarafından kıyamete yakın Hz. İsa'nın yeryüzüne ineceğine inanılan "Ak Minare" bu camiyeye ait. Camide ayrıca Hz. Yahya peygamberin kabri ve Hz. Hüseyin'in Kerbela'da Yezid'in adamları tarafından kesilen ve Şam'a getirilen başının defnedildiği ve ziyarete açık bir bölüm bulunuyor. Emeviye Camii'nin 7000 m² lik alanında ayrıca Selahaddin Eyyubi türbesi, Hz. Hüseyin'in kızı Seyidi Rukiye Camii, Türk Şehitliği ve turistik eşya satan birçok dükkan bulunuyor.

1863 yılında yapılan Hamidiye Çarşısı, bizim Kapalıçarşı'yı andırıyor. İçeride turistik eşyaların satıldığı birçok dükkan

var. Buradan sevdiklerinize alabileceğiniz birçok şey bulabilirsiniz.

Ülkenin ikinci büyük şehri olan Halep Türkiye'ye 60 km uzaklıkta bulunuyor. Halep tarihin en eski dönemlerinden günümüze kadar gelebilmiş çok eski bir şehir. Büyük bir bölümü Osmanlılardan kalan çarşı pazar, han ve bedestenlerinin zenginliği ancak İstanbul, Bursa ve Gaziantep ile karşılaştırılabilir. Şehrin nüfus yapısındaki çeşitlilikte yüzyılların tarihi ve kültürel birikimini yansıtıyor. Tarih boyunca ipekleri ve sabunları ile ünlenmiş olan Halep, çevresinde yetişen bol miktarda fıstıkla yapılan tatlılarıyla da ünlü. Halep Kalesi çok görkemli, kente hakim sayılacak bir tepeden Halep çok hoş görünüyor.

50 m. yükseklikteki doğal bir tepenin üstüne kurulmuş Halep Kalesi'nin yerinde İ.Ö. 10.yy'a tarihlenen bir Hitit Tapınağının olduğu biliniyor. Daha sonra bir Yunan Tapınağı'na çevrilen yapı, askeri amaçlardan çok dini hizmetler için kullanılmış. Romalılar tepeyi her türlü amaca hizmet eder hale getirmişler. 10.yy'da Hamdani Hanedanı döneminde Seyf ad-Dawla tepeyi haçlı ordularına karşı stratejik bir kale olarak kullanmış. Bugünkü Halep Kalesi, Selahaddin Eyyubi'nin oğlu Malik el Zahir Çazi döneminde şehrin merkezi olarak yeniden inşa edilmiş. Çevresi 20 m. derinliğinde bir hendekle güçlendirilmiş. İhtişamlı giriş kapısı, hendeğin üstünde açılır bir köprüyle karşıya bağlanmış. Kalenin girişi askeri mimarinin tipik bir örneği olarak zigzaglı ve tavanındaki savunma delikleriyle her geçen kontrol edebileceği şekilde yapılmış.

Halep Kalesi girişinin hemen karşısına çok sayıda kahvehane kurulmuş. Çün boyu ama daha çok akşamüstleri Haleplilerin vakit geçirdiği bu mekanlar günlük sosyal yaşamın izlenebildiği yerler.

Ulu Camii, Zekeriya Camisi ya da Emevi Camisi diye de biliniyor. Cami günlük yaşamın bütün canlılığıyla sürdüğü mekanlardan biri. Kadınlar ve çocuklar cami avlusunda vakit geçiriyorlar. Caminin hemen arkasındaki çarşıya alışverişe gelenler buraya uğramadan geçiyorlar.

Halep Ulu Camisi Halife El Velid döneminde yapılmaya başlamış ancak kardeşi Halife Süleyman zamanında 715-717 yıllarında tamamlanmış. Caminin St. Helela Katedralinin mezarlığı üstüne yapıldığı biliniyor. Ancak orijinal yapı, 1169'da ki büyük yangında tamamen tahrip olmuş. Daha sonra yeniden kurulan Ulu Camii'ye 1090 yılında Selçuk Sultanı Tutuş'un yaptırdığı 45 m. yüksekliğindeki minare depremler sırasında tahrip olmuş. Caminin taş işçiliği ve

süslemeleri dönemin başyapıtları olarak biliniyor. Yapının içinde Vaftizci John'un babası olduğuna inanılan Zekeriya Peygamberin türbesi bulunuyor.

Halep'in çarşısı kilometreler uzunluğunda bir labirent. Bu büyük çarşıda işkollarına göre ayrılmış esnaflar baharat, halı-kilim, ip, ayakkabı, giysi, dokuma ve el işleri satıyorlar. Çarşının dar sokakları her zaman kalabalık. Çarşı esnafının çoğu Türkçe biliyor. Hafta sonları Antep ve Urfa'dan gününbirlik gelenler Türkçe pazarlık yapıyor. Bu şehirlerden Halep'e dolmuşlar çalışıyor.

Çarşı içindeki çok sayıda kervansaray günümüzde imalathane olarak kullanılıyor.

Eski kentin hemen dışındaki Hristiyan mahallesi, abbaralı dar sokakları ve kiliseleriyle ayrı bir dünya. Kuyumculuk sanatını sürdüren Ermeni ustalar, onarılarak restoran haline getirilmiş eski evler mahallenin bugünkü özellikleri arasında. Bir avlu etrafına kurulmuş üç-dört katlı evler zengin bir eviçi yaşamını yansıtıyor. Evlerin yer altına inen katları şarap mahzeni ve kiler olarak kullanılıyor. Mahallenin sokaklarını birbirinden ayıran demir kapıları geceleri kapatılıyor.

Şehrin Süleymaniye olarak bilinen yeni kısmı modern Halep olarak adlandırılıyor. Burada modern dükkanlar ve kafelerle gece geç saatlere kadar canlı bir hayat sürüyor.

Humus, Suriye'nin üçüncü. büyük şehri. Halep-Şam karayolu üzerindeki bu kalabalık endüstri şehri Hama'ya 47 km mesafede. Turizm açısından çok çekici bir kent olmamasına karşın, önemli tarihi eserlere sahip bir kent. Hama'da yine Suriye'nin önemli kentlerinden. Asi nehri şehrin içinden geçiyor. Şehrin tarihi M.Ö. 5000 yılına kadar dayanıyor. Hama'da görülmesi gereken bir çok yer var. Bunlardan biri Su Değirmeni. Su Değirmeni Asi Nehri üzerinde bulunuyor ve dünyanın en eski su değirmeni. Bunlara Noria deniyor. Bizans döneminde, şehrin ve tarlaların su ihtiyacını karşılamak için Asi Nehri kıyısına kurulan bu dev çarkların nehirten aldıkları sular taş kemerli su yollarına taşınarak şehre dağıtılıyor. Bir zamanlar kırktan fazla olan bu su dolapları günümüzde 17 tane ve sembolik olarak işliyor. Büyük bir iniltiyle dönen dolapların görünümü oldukça etkileyici. Noria'ların en ihtişamlısı 14.yy'da yapılmış ve El Muhammediye adını taşıyor. Ayrıca her dolabın da ayrı bir adı var.

Suriye gerek insanları, gerek yemek kültürü gerekse dolaştığımız sokaklarıyla Türkiye'yi anımsatan bir ülke. Burayı ziyaret ettiğinizde kendinizi yabancı gibi hissetmeyeceğiniz emin olabilirsiniz. □